

SOSYAL HİZMET VE ÇOCUK GELİŞİMİ ÖĞRENCİLERİNİN KADININ ÇALIŞMASINA İLİŞKİN TUTUMLARININ BELİRLENMESİ: KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Rumeysa Akgün¹

Tunahan Toz²

Burak Sürmen²

Murat Çağatay Çam²

ÖZET

Üniversite öğrencilerinin geleceğin inşasında oldukça önemli bir yere sahip olduğu düşünüldüğünde bu öğrencilerin kadının çalışmasına yönelik tutumları oldukça önemlidir. Bu nedenle bu çalışma üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine göre kadınların çalışma hayatına katılmasına ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 Bahar Dönemi Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet ve Çocuk Gelişimi Bölümü 1. ve 2. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmaya 136 kız, 34 erkek olmak üzere toplam 170 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, Kuzgun ve Sevim (2004) tarafından geliştirilen Kadının Çalışmasına Karşı Tutum Ölçeği (KÇKTÖ) ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22 programı kullanılmıştır. Yapılan bu çalışmada T testi ve Anova Testi uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 77'si Sosyal Hizmet Bölümü'nde,, 93'ü Çocuk Gelişimi Bölümü'nde öğrenim görmektedir. Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin kadının çalışmasına yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 61,15'dir. Kadının çalışmasına yönelik tutum ölçeğiyle cinsiyet, doğum yeri, ailedeki birey sayısı, gelir durumu ve yaşanan yer arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Araştırma sonucu, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla, doğum yeri il olan öğrencilerin ilçe ve köyde yaşayan öğrencilere

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, e-posta: rumeysaakgun@gmail.com (İletişim Yazarı)

² Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü

göre, Ege Bölgesi'nde yaşayanların da diğer bölgelerde yaşayan öğrencilere göre kadınların çalışmasına yönelik tutumlarının yüksek olduğu ve ailedeki birey sayısı ve gelir düzeyi arttıkça kadının çalışmasına yönelik tutumun yükseldiği görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Çocuk Gelişimi, Kadının Çalışmasına İlişkin Tutum, Sosyal Hizmet, Üniversite Öğrencisi

DETERMINATION OF THE ASSESMENT OF SOCIAL WORK AND CHILD DEVELOPMENT STUDENTS ON THE WOMEN'S WORK: KIRIKKALE UNIVERSITY SAMPLE

ABSTRACT

The attitudes of university students towards the women as a workforce are very important when it is thought that these students have a very important place in the future. For this reason, this study was conducted in order to measure the attitudes of university students regarding the participation of women in working life based on their sociodemographic characteristics. The research group of the study had been chosen from the 2016-2017 spring term students at Kırıkkale University Faculty of Health Sciences from the department of Social Work and Child Development. Totally 170 students have participated, which of them 136 women and 34 men, in the study. In this study, the Attitudes Towards Women 's Work Study (KÇKÖÖ) developed by Kuzgun ve Sevim (2004) and personal information form were used. SPSS 22 program was used in the analysis of the data. In this study, T test and Anova test were applied. Of the students who participated in the survey, 77 were studying in the Social Work Department and 93 in the Child Development. As a result of the analysis made, the average score of the students' attitude scale for working women is 61.15. There was a significant difference between gender, place of birth, number of individuals in the family, income status and place of residence ($p < 0,05$). The results of the research shows that women students' attitudes toward female studies are more positive than male students. Besides the results shows that students who lived in big cities have have positive attitudes than who lived districts and villages and also Students who are living in Aegean region have more positive attitudes comparing the other regions. And, the number of individuals in th family and income level the attitude towards women's work increased.

Keywords: Child Development, Attitude Towards Women's Work, Social Work, University Student

GİRİŞ

Feminizm en temelde cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürüyü ve baskıyı sona erdirmeye çalışan bir harekettir (Hooks, 2012; s:9). Kadınların ilgi ve yaklaşımlarının erkeklerden daha aşağı veya ikinci planda tutulduğunu (Duyan ve Özgür Bayır, 2016; s:144) öne süren feminizm, erkeklerin ve kadınların eşit olduğunu savunan bir görüş olarak tanımlanabilir (Buz, 2009). Feminizm; ataerkil toplumlarda kadının dışlanması, aşağılanması ve ezilmesi sonucu yaşadıklarına bir başkaldırı niteliği taşıyan yaklaşımdır (Atan, 2015). Temelde ise erkek ve kadının eşitliği kuramına dayanan ve kadınlara erkekler ile birlikte eşit haklar isteyen, kadın ve erkek arasındaki iktidar ilişkisini değiştirmeyi amaçlayan siyasal bir akım olarak görülmektedir (Arat, 2010; s:29). Feminist kuramların temeli de kadın hareketine dayanmaktadır. Kadın hareketleri 1960'lı yıllardan itibaren konuşulmaya başlayan ve feminist düşüncelere de öncü olan bir harekettir (İmançer, 2002). Kadın hareketleri, kadınların geleneksel kadın rollerinden duydukları memnuniyetsizlikten dolayı seslerini yükseltmeye başlamasıyla ortaya çıkmıştır. Bu hareketler aynı zamanda feminist kuramların başlangıcı olarak da kabul edilmektedir (Corey, 2008; s:374). Kadınlar özel alan olan evlerinden çıkıp kamusal alan olan toplumda seslerini, ilk olarak 17 yy'da İngiltere'de duyurmaya başlamıştır. Sonraki 200 yılda da Fransa ve Amerika'da kadınlar seslerini duyurmuştur. Ekonomik ve politik gelişmelerle birlikte özellikle endüstri devrimiyle Fransa, İngiltere ve Amerika'da kadınların durumlarında ve durumlarını algılamalarında değişiklik olmuştur (Jaggar, 1983; s:3). Kadınlar toplum içinde var olmanın ilk kabulü olan oy kullanma hakkını ise Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda elde edebilmiştir (Arat, 2010; s:34). Bu dönemlerde kendisini gösteren feminist kuramlar, temelde ataerkil sisteme karşı çıkarak var olmuştur. Bununla birlikte hepsi farklı bakış açısı ve kabullere sahiptir (Canay, 2004).

Feminist sosyal hizmetin amacı da sosyal hizmet uygulamasında müracaatçının içinde bulunduğu durumu toplumsal cinsiyet rolleri bakımından incelemektir (Tunç, 2013: 211).

Feminist kuramlardan birisi radikal feminizmdir. Radikal feminizm, toplumsal düzen içinde kadınlara daha fazla eşitlik verilmesi gerektiğini savunan liberal feministlere karşı olarak ortaya çıkmıştır (Ramazanoğlu, 1998; s:32). Onlara göre kadınlar sınıf,

ırk, etnik grup özelliklerine bakılmaksızın sadece kadın oldukları için cinsiyetinden dolayı ayrımcılığa ve baskıya maruz kalmaktadır (Erdoğan, 2014). Bu ayrım, toplumsal cinsiyet kavramını gündeme getirmektedir.

Toplumsal cinsiyet, cinsiyete dayalı işbölümü ve kadın- erkek arasındaki ilişkileri vurgulamak amacıyla, toplumda sadece erkeğin değil kadının da konumunu belirten bir kavramdır. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetle açıklanamayan sosyal sınıf, siyaset, ataerkillik ve toplumdaki üretim biçiminin bütününe kapsamaktadır (Savcı, 1999). Toplumsal cinsiyet kavramı kişinin içinde yaşadığı topluma göre şekillenmektedir. Kadın ve erkeklerin toplumsal hayata katılım biçimi, oranı, temsili ve görünürlüğü, önemli oranda o toplumda geçerli olan toplumsal cinsiyet kalıplarından etkilenir (Öngen ve Aytaç, 2013).

Toplumsal cinsiyet kalıpları kişilerin doğumunda değil, doğumundan sonra kişinin içinde yaşadığı toplum tarafından şekillenen kalıplardır. Bireylere o cinsiyete özgü nasıl davranması gerektiği, neleri yapıp neler yapmayacağını ve yasakları belirleyen yazılı olmayan kurallardır (Akgün, 2017:1). Toplumsal cinsiyet rolleri hemen hemen bütün toplumlarda aynıdır ve özel alan-kamusal alan rolleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Kadınlara atfedilen toplumsal cinsiyet rolleri daha çok ev de (özel alan) gerçekleştirilirken, erkeklere atfedilen roller dışarıda (kamusal alan)'dır. Bu roller, ilk insanların ortaya çıkmasından itibaren var olan yapılardır. İlk insanlarda kadın ve erkek arasındaki iş birliğine bakıldığında, erkeklerin daha çok güç ve cesaret gerektirdiği için avcılık, kadınların ise toplayıcılık yaptıkları görülür. Sonrasında ise, bebek ölümlerinin fazla olması nedeniyle kadınlar yaşadıkları ortamdan ayrılamamıştır. Bundan sonra ise kadınlar ev içinde görev almış, erkekler ise dışarıda çalışmaya başlamıştır (Zastrow, 2013; s:597).

Toplumların ataerkil veya eşitlikçi bir toplum yapısına sahip olması kadının çalışma hayatına katılımını etkilemektedir (Öngen ve Aytaç, 2013). Ataerkil toplumlarda kadınlar daha çok ev işleri ve çocuk bakımı gibi evin içinde çalışırken, erkekler evin dışındaki işlerde çalışmaktadır. Çalışmak isteyen kadınlar, en başta eğitim engeline takılmaktadır. Kadınlar eğitim seviyesinin düşük olması nedeniyle vasıflı işlerde çalışmamaktadır. Bu duruma ek olarak kadınların çalışmasındaki en önemli faktörlerden birisi de baba ve eş engelidir. Ataerkilliğin baskın olduğu toplumlarda kadınlar evlenmeden önce baba ve evlendikten sonra eşinden dolayı çalışmamaktadır. Çalışmak isteyen kadınlara toplum tarafından olumsuz bir tutum

sergilenmekte “Kadının yeri evidir” mantığıyla kadınlar iş yaşamından çektirilmektedir (Özçatal, 2011).

Kadınlar çalışma hayatına katıldığında ise; çalışma yaşamlarının yanı sıra ev işleri, çocuk bakımı ve evlilik gereksinimlerini aynı şekilde yerine getirmeleri beklenmektedir. Bu beklenti çalışan kadınlar üzerinde büyük bir yük olmakla birlikte, kendilerini tam gün işlerine vermelerini engellemekte ve çalışma verimlerini düşürmektedir. Önceliği evi ve ailesi olmak zorunda olan kadınlar, çalışma yaşamının getirdiği sorumlulukları da üstlenerek ayrıca ezilmektedir (Güner, 2008). Cinsiyet rollerine ilişkin bu beklenti ve tutumların geleneksel yapısını koruması kadınları olumsuz yönde etkilemekte, kısıtlamakta, çalışma hayatına giren kadınların yoğun iş ve ev ikilemi yaşamasına neden olmaktadır. Geleneksel rolünü aksatma korkusu yaşayan kadın ise daha çok geleneksel rolleri aksatmayacak alanlara ya da yarı zamanlı işlere yönelmektedirler (Günindi-Ersöz, 1997). Sonuç olarak kadınlar çalışsa bile ev kadını, anne ve eş rollerini sürdürmekte; dolayısıyla geleneksel rollerinde fazla değişiklik yapmadan yeni roller benimsemektedir. Kadınlara sosyalleşme sürecinde empoze edilen cinsiyet rolleriyse kadınların çalışma yaşamına girmesini ve ileriye yönelik beklenti geliştirmesini zorlaştırmaktadır (Dökmen, 2004).

Toplumsal yapının değişmesiyle birlikte meydana gelen gelişmelerle eğitim almaya ve kendini değiştirmeye başlayan kadın bu zorluğun üstesinden gelmiştir. Bu değişim ve gelişmelerle kendine yeni ve farklı roller yükleyen kadın, kendi konumunun farkına varmaya, hizmet sektörü ve diğer sektörlerde çalışmaya kısaca bilinçlenmeye başlamıştır. Böylece kadınların çalışma yaşamına katılım oranı gün geçtikçe artmıştır (Berber ve Eser, 2008).

Literatür incelendiğinde kadınların çalışmalarına yönelik tutumlarını inceleyen çalışmaların daha çok yetişkin bireylerle gerçekleştirildiği görülmüştür. Geleceği şekillendirecek ve yön verecek olan üniversite öğrencilerinin kadının çalışmasına yönelik bakış açısı oldukça önemlidir. Dolayısıyla bu çalışma üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine göre kadının çalışma yaşamına katılımına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu genel amaç doğrultusunda belirlenen alt amaçlar:

1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre kadının çalışmasına yönelik tutumları değişmekte midir?

2. Öğrencilerin okudukları bölüme göre kadının çalışmasına yönelik tutumları değişmekte midir?
3. Öğrencilerin doğdukları yere göre kadının çalışmasına yönelik tutumları değişmekte midir?
4. Öğrencilerin ailesindeki birey sayısına göre kadının çalışmasına yönelik tutumları değişmekte midir?
5. Öğrencilerin gelir düzeyine göre kadının çalışmasına yönelik tutumları değişmekte midir?
6. Öğrencilerin yaşadıkları bölgeye göre kadının çalışmasına yönelik tutumları değişmekte midir?

YÖNTEM

Bu araştırma, sosyal hizmet ve çocuk gelişimi bölümüne devam eden öğrencilerin, kadının çalışmasına ilişkin tutumlarını tespit etmeye yönelik bir çalışmadır. Araştırmada nicel yöntem kullanılmış olup, genel tarama modellerinden olan ilişkisel tarama modeline uygun olarak yapılmıştır. Karasar (2008: 81) ilişkisel tarama modelini, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlamaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Kırıkkale Üniversite Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet ve Çocuk Gelişimi bölümünde okuyan 1. ve 2. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmaya görüşmeyi kabul eden 77 Sosyal Hizmet ve 93 Çocuk Gelişimi bölümünde okuyan toplam 170 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 136'sı kadın ve 34'ü erkektir. Araştırmaya katılanların %45,9'u 1. sınıf, %54,1'i ise 2.sınıftır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların düşüncelerini ölçmek amacıyla 17 sorudan oluşan kişisel bilgi formu, Kuzgun ve Sevim (2004) tarafından geliştirilen "Kadınların Çalışmasına Karşı Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek kullanılmadan önce ölçeği kullanmak için yazarlardan onay alınmıştır.

Kişisel bilgi formu: Bu formda öğrencilerin yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf, annenin eğitim durumu ve babanın eğitim durumu, doğulan yer, ailedeki birey sayısı, gelir düzeyi, öğrencilerin kaldığı yer ve yaşadığı bölgeyi belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

Kadınların Çalışmasına Karşı Tutum Ölçeği (KÇKTÖ): Katılımcıların kadınların çalışmasına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Kuzgun ve Sevim (2004) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Ölçme aracının uygulandığı deneklerin tepkilerini ölçmek için, 5 dereceli (1Kesinlikle Katılıyorum / 5-Kesinlikle Katılmıyorum) 15 maddeden oluşan ölçek kullanılmıştır. Ancak ölçekte 2., 7., 14. ve 15. maddeler ters madde olarak puanlanmaktadır. Ölçekte, en düşük puan 15, en yüksek puan 75 olup yüksek puan kadının çalışmasına yönelik olumlu tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı alfa = .9250 olarak bulunmuştur. Elde edilen verilere göre ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna varılmıştır. Sosyal hizmet ve çocuk gelişimi bölümü öğrencileri için yapılan geçerlik güvenilirlik çalışmasında da yapılan Bartlett Sphericity testi sonucu $\chi^2= 921,458$ ($p<.001$, $sd=105$) bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık kat sayısı ise alfa:.838 bulunmuştur.

Verilerin analizi ve Çözümlemesi: Elde edilen sonuçlar SPSS 22.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Analiz yapılırken ikili karşılaştırmalarda T testi, üçlü ve daha fazla karşılaştırmalarda Anova testi kullanılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin kadınların çalışmasına yönelik tutumları yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf, gelir, ailedeki birey sayısı, doğduğu yer, aile yapısına bağlı olarak kadına yönelik tutumları karşılaştırılmıştır.

Çizelge 1: Öğrencilerinin Sosyo-demografik Bilgilerine İlişkin Sayı Yüzde Dağılımı

Demografik Özellikler		Sayı	%
Cinsiyet	Kadın	136	80
	Erkek	34	20
Bölüm	Sosyal Hizmet	77	45,3
	Çocuk Gelişimi	93	54,7
	0-1000 TL	17	10
Gelir Düzeyi	1000-2000 TL	65	38,2
	2000-3000 TL	53	31,2
	3000 TL ve Üzeri	35	20,6

Ailedeki Birey Sayısı	1-3 kişi	19	11,2
	4-7 kişi	138	81,2
	8 ve Üzeri	13	7,6
Doğum Yeri	İl	82	48,2
	İlçe	74	43,5
	Köy	14	8,2

Çizelge 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun kadın (%80) olduğu görülmüştür. Kadın katılımcıların sayıca fazla olmasının nedeni ele alınan bölümlerdeki kadın öğrenci nüfusunun erkek öğrenci nüfusuna göre fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Sönmez ve Adiller (2015) Makedonya ve Türkiye'deki katılımcılardan Türkiye örneğinde ulaşılan katılımcıların 133'ünü (% 61,6) kadınlar, 81'ini (% 37,5) erkekler oluşturduğu görülmüştür. Katılımcıların yaş aralığına bakıldığında ise %52,4 oranında 20-22 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Katılımcıların okudukları bölüme bakıldığında ise büyük çoğunluğunun Çocuk Gelişimi Bölümü (%54,7) okuduğu görülmektedir. Çocuk Gelişimi Bölümü okuyan katılımcıların sayıca fazla olmasının nedeni ise sınıf mevcudu olarak Sosyal Hizmet Bölümüne göre daha fazla olmalarıdır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun gelir düzeyi 1000-2000 TL (%38,2) arasında olarak belirtmiştir. Gelir düzeyleri arasında en düşük orana sahip aralık ise 0-1000 TL (%10) arasındaki katılımcılara aittir. Ailedeki birey sayısı olarak bakıldığında ise en yüksek oranı 4-7 kişiden (%81,2), en düşük oranı da 8 ve üzeri (%7,6) kişi olan katılımcılar oluşturmaktadır. Öğrencilerin doğum yerine bakıldığında %48,2 il, %43,5 ilçe, %8,2 köyde doğduğu görülmüştür.

Çizelge 2'de üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre kadının çalışmasına yönelik tutumlarına ilişkin aldıkları t testi puan sonucu verilmiştir.

Çizelge 2: Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına İlişkin T Testi Sonucu

Cinsiyet	N	\bar{x}	sd	t	p
Kadın	136	63,06	6,96		
Erkek	34	53,53	9,26	6,653	0,02*

*p<0,05

Çizelge 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleriyle kadının çalışmasına yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık vardır. Buna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre kadının çalışmasıyla ilgili tutumları daha olumludur. Konuyla ilgili yapılan araştırmalarda da kadınların, erkeklere göre kadının çalışmasına daha olumlu tutuma sahip olduğu görülmektedir (Kuzgun ve Sevim, 2004; Çıtak, 2008; Quliyeva, 2012; Sönmez ve Adiller, 2015). Taluy ve Kosova (2018)’nin kadınların kariyer geleceğinde kadın benliği merkezinin kadının çalışmasına ilişkin tutumlarının ve annelerinin rolü üzerine yaptıkları araştırmada kadınların çalışma yaşamına ilişkin tutumları olumlu oldukça kariyer iyimserliklerinin de arttığı görülmüştür.

Öğrencilerin Okudukları Bölüme Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına İlişkin Mann Whitney U Sonucu Çizelge 3’te verilmiştir.

Çizelge 3: Öğrencilerin Okudukları Bölüme Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına İlişkin Mann Whitney U Sonucu

Kadının çalışmasına yönelik tutum soruları	Bölüm	N	sıra ortalaması	sıra toplamı	u	z	p
5. Kadınlar iş hayatında cinselliklerini ön plana çıkararak, ayrıcalık sağlamaya çalışmaktadırlar.	Sosyal Hizmet	77	76,29	5874,00	2871,00	-2,72	0,01*
	Çocuk Gelişimi	93	93,13	8661,00			
10. Kadınlar duygularına göre davrandıkları için işlerinde ortaya çıkan sorunları çözemezler.	Sosyal Hizmet	77	76,99	5928,00	2925,00	-2,37	0,02*
	Çocuk Gelişimi	93	92,55	8607,00			
12. Kadınların çalıştığı iş ortamlarında gayri meşru ilişkiler olabilir	Sosyal Hizmet	77	78,44	6040,00	3037,00	-2,11	0,04*
	Çocuk Gelişimi	93	91,34	8495,00			

*p<0,05

Çizelge 3 incelendiğinde öğrencilerin okudukları bölüme göre kadının çalışmasına yönelik tutumlarına ilişkin sorulardan üçünde anlamlı fark görülmüştür. Buna göre; çocuk gelişimi bölümü öğrencileri kadının cinselliğini ön plana çıkararak iş yerinde daha fazla ayrıcalık sağlamaya çalıştığı bulunmuştur. Ayrıca, kadınların duygularına göre davrandıklarını bu nedenle iş yerinde çıkan sorunları çözemeyeceklerini ve çalıştıkları ortamlarda gayri meşru ilişkiler yaşayabileceklerini olabileceğini söylemişlerdir. Bölümler arası yaşanan bu görüş ayrılıkları çocuk gelişimi öğrencilerinin sosyal hizmet bölümü öğrencilerine göre daha erken staja çıkmaları sonucu yaptıkları gözlemlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Buna ek olarak kültürel yapı bireylerin düşüncelerini oldukça etkilemektedir. Dolayısıyla öğrencilerin geldikleri kültürün de onların kadının çalışmasına ilişkin tutumlarını etkilediği düşünülmektedir. Aylaz vd., (2014)'nin üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin görüşleriyle ilgili yaptıkları çalışmada da öğrencilerin %68'i kadınların çalışmasını kabul etmemiştir.

Çizelge 4: Öğrencilerin Doğdukları Yere Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına İlişkin Anova Testi Sonucu

Doğulan yer	N	\bar{x}	sd	f	p	Anlamlı fark
İl (a)	82	61,96	8,62			
İlçe (b)	74	61,28	7,95			
Köy (c)	14	55,71	7,56	3,44	0,03*	a-c
Toplam	170	61,15	8,37			

*p<0,05

Çizelge 4'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin doğdukları yerle kadının çalışmasına yönelik tutumları arasında anlamlı fark vardır. Buna göre ilde yaşayan öğrenciler köyde yaşayan öğrencilere göre kadının çalışmasına yönelik tutumları daha olumludur. Çıtak (2008)'in yaptığı çalışmada da, büyük şehirlerde yaşayan katılımcılar, küçük şehirlerde yaşayan katılımcılara göre kadının çalışmasına daha olumlu tutumlara sahiptir.

Öğrencilerinin Ailedeki Birey Sayısına Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına İlişkin Anova Testi Sonucu Çizelge 5'te verilmiştir.

Çizelge 5: Öğrencilerinin Ailedeki Birey Sayısına Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına İlişkin Anova Testi Sonucu

Ailedeki kişi sayısı	N	\bar{x}	sd	f	p	Anlamlı fark
1-3 (a)	19	60,16	9,97			
4-7 (b)	138	61,79	8,09	3,23	0,04*	b-c
8'den fazla (c)	13	55,85	8,03			
Toplam	170	61,15	8,37			

*p<0.05

Çizelge 5' te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin aile birey sayısı ile kadının çalışmasına yönelik tutumları arasında anlamlı fark vardır. Bu tabloya göre aile birey sayısı 4-7 arasında olan öğrenciler aile birey sayısı 8 ve daha fazla olan öğrencilere göre daha olumlu tutum göstermiştir.

Öğrencilerinin Aylık Gelirlerine Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına İlişkin Anova Testi Sonucu Çizelge 6'da verilmiştir.

Çizelge 6: Öğrencilerinin Aylık Gelirlerine Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına İlişkin Anova Testi Sonucu

Aylık Gelir	N	\bar{x}	f	p	Anlamlı Fark
0-1000 tl (a)	17	58,05			
1000-2000 tl (b)	65	59,4			
2000-3000 tl(c)	53	64,35	4,59	0,00	c-a
3000 tl ve üzeri (d)	35	61,05			
Toplam	170	61,15			

*p<0,05

Çizelge 6'ya göre araştırmaya katılan öğrencilerin aylık geliri ile kadının çalışmasına yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu tabloya göre aylık geliri 2000-3000 TL arası olan öğrenciler, aylık geliri 0-1000 TL olan öğrencilere göre daha olumlu tutum göstermiştir. Quliyeva (2012)'nin yaptığı araştırmada da sosyoekonomik düzeyi yüksek olan Türkiyeli kadın katılımcıların, sosyoekonomik düzeyi yüksek olan Azerbaycanlı kadın katılımcılara ve Türkiyeli erkek katılımcılara göre kadının

çalışmasına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu; sosyoekonomik düzeyi orta olan Türkiyeli erkek katılımcıların sosyoekonomik düzeyi orta olan Azerbaycanlı erkek katılımcılara göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Çıtak (2008) 'ın yaptığı araştırmaya göre de üst, orta-üst ve orta sosyoekonomik düzeye sahip katılımcıların orta-alt ve alt sosyoekonomik düzeye sahip olan katılımcılara göre kadının çalışmasına daha olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür.

Öğrencilerin Yaşadıkları Bölgeye Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına ilişkin Anova Testi Sonucu Çizelge 7'de verilmiştir.

Çizelge 7: Öğrencilerin Yaşadıkları Bölgeye Göre Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına ilişkin Anova Testi Sonucu

Yaşanılan Bölge	N	\bar{x}	f	p	Anlamlı Fark
İç Anadolu (a)	88	62			
Doğu Anadolu (b)	17	60,2			
Güneydoğu Anadolu (c)	13	53,1			
Ege (d)	12	65,7	3,3	0,05	d-c
Marmara (e)	7	64			
Akdeniz (f)	18	59,5			
Karadeniz (g)	15	61,4			

*p<0,05

Çizelge 7'ye göre öğrencilerin yaşadıkları bölge ile kadının çalışmasına yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunmuştur. En olumlu tutumu Ege Bölgesinde yaşayan öğrenciler gösterirken, en olumsuz tutumu ise Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşayan öğrenciler göstermiştir. Çıtak (2008)'ın yaptığı çalışmada da metropollerde yaşayan katılımcıların büyük ölçekli şehirlerde yaşayan katılımcılara göre kadının çalışmasına yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamında belirlenen amaçlar doğrultusunda yapılan analizler sonucu üniversite öğrencilerinin; cinsiyetleri, okudukları bölüm, doğdukları yer, ailedeki birey sayısı, gelir düzeyi ve yaşadıkları bölgeye göre kadının çalışmasına yönelik tutumlarında anlamlı fark görülmüştür. Buna göre kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre kadının çalışmasına yönelik tutumları daha olumludur. Buna ek olarak çocuk

gelişimi bölümü öğrencileri sosyal hizmet bölümü öğrencilerine göre kadının çalışmasına yönelik daha olumsuz bir bakış açısına sahiptir. Ayrıca ilde yaşayan öğrenciler köyde yaşayan öğrencilere göre, geliri yüksek olan öğrenciler geliri düşük olan öğrencilere göre, ailedeki birey sayısı 4-7 olan öğrenciler diğer öğrencilere göre ve Ege Bölgesi'nde yaşayan öğrenciler diğer bölgelerde yaşayan öğrencilere göre kadının çalışmasına yönelik daha olumlu tutum sergilemektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, bireylerin aldığı eğitim her ne kadar vizyon sahibi olmalarında etkili olsa da, üniversiteye kadar içinde buldukları kültür, doğdukları yer ve yaşadıkları bölge onların hayat görüşlerinde oldukça etkili olduğu görülmüştür. Öğrenciler her ne kadar eğitim almak için doğup büyüdüğü yerden ayrılmış olsalar da yetiştikleri kültür onların bazı düşünce kalıplarını değiştirememektedir. Dolayısıyla burada ataerkillik ve ataerkil kalıpların yıkılması gibi daha temel durumlar ortaya çıkmaktadır.

Ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda; eğitimin bireyin davranışlarını değiştirmede anahtar bir rol oynadığı düşünüldüğünde öğrencilere toplumsal cinsiyet konusunda daha fazla eğitim verilmesi,

Derslerde kadının çalışma hayatına katılımının kadın için, çocukları için, ailesi için ve toplum için önemi anlatılmalı,

İş yerinde karşılaşılan kadın erkek ayrımcılığına ve bu durumla mücadeleye ilişkin öğrenciler bilinçlendirilmesi

Kadının çalıştırılması yönelik tutum ile ilgili daha fazla çalışmalı yapılması,

Kadının çalışmasına yönelik olumsuz tutumların nedeni belirlenerek buna yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Akgün, R. (2017). Adam Öldürme Suçundan Cezaevine Giren Kadınları Suça Götüren Nedenler ve Cezaevi Sürecinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Arat, N. (2010). *Feminizmin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.

Atan, M. (2015). Radikal feminizm: "Kişisel olan politiktir" söyleminde aile. *The Journal Of Europe- Middle East Social Science Studies*, 1(2): 1-21.

Aylaz, R., Güneş, G., Uzun, Ö., Ünal, S. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rolüne Yönelik Görüşleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 23(5):183-189.

- Berber, M., Yılmaz Eser, B. (2008). Türkiye’de kadın istihdamı: Ülke ve bölge düzeyinde sektörel analiz. *“İş, Güç” Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 10 (2), 1-16.
- Buz, S. (2009). Feminist sosyal hizmet uygulaması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 20 (1):53-65.
- Canay, A.D. (2004). Kadın suçluluğu feminist bakış açısından kavramsal bir inceleme. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi /Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma kuram ve uygulamaları*. Tuncay Ergene (Çev.). Ankara: Metis Yayınları.
- Çıtak, A. (2008). Kadınların Çalışmasına Yönelik Tutum: Cinsiyet, Cinsiyet Rolü ve Sosyoekonomik Düzeye Göre Bir Karşılaştırma. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi /Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dökmen, Z. Y. (2004). *Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. (1. Basım). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Duyan ,V., Özgür Bayır, Ö. (2016). *Sosyal hizmete giriş*. Ankara: Sosyal Çalışma Yayınları.
- Güner, A. (2008). Üniversitede Çalışan Kadınların Kadının Çalışma Yaşamındaki Sorunlarına Yönelik Algıları. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/ SBE, İstanbul.
- Günindi Ersöz, A. (1997). Cinsiyet Rollerine İlişkin Beklenti, Tutum Davranışlar ve Eşler Arası Sorumluluk Paylaşımı (Kamuda Çalışan Yönetici Kadınlar Örneği). (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hooks, B. (2012). *Feminizm herkes içindir*, Yıldırım, A., Kurt B., Aydın, E., Özgün, Ş. (Çev.). İstanbul:BGST Yayınevi.
- İmançer, D. (2002). Feminizm ve yeni yönelimler. *Doğu Batı Dergisi*, 19:151-175.
- Jagger A.M. (1983). *Feminist politics and human nature*. New Jersey: Rowman, Littlefield Publishers.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (18. baskı), Ankara: Nobel Yayınları.
- Kocacık, F., Gökkaya, V. B. (2005). Türkiye’de çalışan kadınlar ve sorunları. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6 (1), 195-219.

- Kuzgun, Y., Sevim, S. A. (2004). Kadınların çalışmasına karşı tutum ve dini yönelim arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1): 14-27.
- Öngen, B., Aytaç, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, No: 4,1-18.
- Özçatal, E. Ö. (2011). Ataerkillik, toplumsal cinsiyet ve kadının çalışma yaşamına katılımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 21-39.
- Quliyeva, S. (2012). Kadının çalışmasına yönelik tutumlar Azerbaycan – Türkiye karşılaştırması. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ramazanoğlu, C. (1998). *Feminizm ve ezilmenin çelişkileri*. İstanbul: Pencere Yayınları. 28-101.
- Savcı, İ. (1999). Toplumsal cinsiyet ve teknoloji. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 54(1): 123-142.
- Sönmez, B., Adiller, S. (2015). Kadınların çalışmalarına yönelik tutumlar: Türkiye ve Makedonya örnekleminin karşılaştırılması. *Nesne Psikoloji Dergisi (NPD)*, 3 (6):1-28.
- Taluy, N., Kosova, J. E. (2018). Kadınların kariyer geleceğinde kadın benliği merkeziliğinin, kadının çalışmasına ilişkin tutumlarının ve annelerinin rolü. *ISWC 2018 sözlü sunum özet kitabı*.
- Tunç, M. (2013). Feminist grup çalışması: Temeli, kapsamı ve süreci. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(2): 209-230
- Zastrow, C. (2013). *Sosyal hizmete giriş*. Ankara: Nika Yayınevi.